

УДК 911

Божук Т.І.

*СИСТЕМАТИЗАЦІЯ РЕЛІГІЙНО-ПРИВАБЛИВИХ ХРИСТІЯНСЬКИХ
ОБ'ЄКТІВ (НА ПРИКЛАДІ ІТАЛІЇ)*

Визначено критерії відбору релігійних християнських об'єктів, репрезентативних для потреб туризму. Подано перелік об'єктів, що формують сакральну-туристичну привабливість Італії.

The criteria are defined for the selection of religious Christian objects that are representative for tourism needs. The list is provided containing objects that form sacral-touristic attractiveness of Italy.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Туристичне країнознавство – один із сучасних напрямків дослідження у географії. У науковій літературі із країнознавства у характеристиці країн подано, крім географічного положення, характеру природно-господарських умов, спеціалізації виробництва, міжнародного поділу праці тощо, дані щодо рекреаційної діяльності і туризму. Отже, джерелами інформації у релігійному туризмі,

крім релігієзнавства, культурології, краєзнавства, географії релігій тощо, є країнознавство. Власне тому розробка систематизації та промоція релігійних об'єктів у туристичному країнознавстві має надзвичайно важливе значення – як теоретичне, так і практичне.

Актуальність дослідження. У зв'язку із тим, що релігійний туризм сьогодні є на стадії утвердження себе як окремого наукового напрямку, що формується, дуже важливо визначити перелік релігійних об'єктів, які мають не просто сакральне чи історико-культурне значення, але є визначальними у формуванні сакрально-туристичної привабливості території. Така робота вимагає докладного обґрунтованого дослідження, пов'язаного із збором різноманітної інформації про сакральні об'єкти: місцезнаходження, транспортної доступності, конфесійної приналежності, розкладу богослужінь, наявності сакральних реліквій, архітектурно-мистецьких шедеврів, інфраструктурного забезпечення для туристів тощо, а також фотографій та відеоматеріалів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які спирається автор. З приємністю можна спостерігати, що на сьогодні існує велика кількість літературних джерел та потужний Інтернет-ресурс, присвячений країнознавчим аспектам. Однак, подана у навчальних посібниках чи довідниках інформація, що стосується рекреаційної діяльності і туризму, є недостатньо повною для того, щоб провести систематизацію ресурсного потенціалу, наприклад, за окремими видами туризму чи видами рекреаційної діяльності. Тому, використовуючи наявні літературні джерела [1-9], Інтернет-джерела, а також персональну колекцію «Золотий глобус» [10], нами проведено відбір релігійно-туристичних християнських об'єктів.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується означена стаття. Стаття, що пропонується до розгляду, присвячена теоретико-практичним аспектам релігійного туризму, а саме визначенні критеріїв, на основі яких базується відбір і систематизація релігійних християнських об'єктів із метою відвідання їх туристами.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою даного дослідження є визначення критеріїв, характерних при відборі сакрально-туристичної репрезентативності об'єктів. Для вирішення поставленої мети виконано такі завдання:

- проведено аналіз існуючих публікацій із означеної тематики;
- визначено критерії, що формують релігійно-туристичну привабливість території;
- складено перелік сакрально-туристичних християнських об'єктів зарубіжних країн світу і подано на прикладі Італії.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Насамперед з'ясуємо розуміння у релігійному туризмі таких базових понять як «сакрально-туристичні ресурси території» і «сакрально-туристична привабливість території».

Отже, сакральні-туристичні ресурси території – це сукупність матеріальних споруд (храмів і храмових комплексів, монастирів, лавр), природних об’єктів (джерел, гір, печер), а також місць, пов’язаних із життям і діяльністю визначних представників Церкви, що мають пізнавально-виховне та суспільно-духовне значення і можуть використовуватися у рекреаційно-туристичній діяльності.

Термін «сакральні-туристична привабливість території» є одним із критеріїв визначення сукупності сакральних об’єктів на певній території, їх функціонального використання і стратегічного планування для потреб туризму. Цей показник, на нашу думку, визначається наявністю потенціалу сакральні-туристичних об’єктів (кількістю окремих споруд чи комплексів), їх цінністю та атрактивністю, можливо наявністю пам’яток, які візуально не виявляються, різноманіттям місць обрядів, вірувань і традицій; розвиненою матеріально-технічною базою для потреб туризму, інформаційним забезпеченням і максимальним соціально-економічним ефектом від розвитку туристичної діяльності.

Таблиця 1. Сакральні-туристичні християнські об’єкти Італії

Назва міста	Перелік об’єктів
Рим	Сан Джованні ін Латерано (Собор Спасителя), Пантеон (Храм семи богів і всіх святих), Церква Св. Ігнатія Лойоли, Сан-Пьетро-ін-Вінколи (Базиліка Св. Петра в ланцюгах) – знаходиться статуя Мойсея (Мікеланджело), Церква Санта-Марія-дель-Пополо, Санта-Марія-Маджоре (Святої Марії Великої), Церква Трінтіта дей Монті (Церква Трійці на горі), Собор Св. Марії Д’Арачелі (Санта Марія Д’Арачелі), Остієнський собор (Базиліка Сан Паоло фуорі ле мура), Церква Сан Джорджо, Свята Марія ін Космедін, Церква святого Бартоломея, Церква Санта Марія дельї Анджелі, Собор святого Клементя, Санта Марія ін Трастевере, Сан Пьетро ін Монторіо, Санта Марія Сопра Мінерва, Аппієва дорога, Форум Романум, Храм Сатурна, Собор Емілії, Храм Антоніна і Фаустини, Собор Юлії, Храм Августа, Собор Максенція, Храм Венери і Роми, Колізей, Палатин
Флоренція	Кафедральний собор Санта-Марія-дель-Фьоре (залишки собору Санта-Репарата) з дзвіницею(Джотто), Баптистерій Святого Іоанна Хрестителя (архітектор Андреа Пізано), Базиліка Сан-Лоренцо
Венеція	Собор Святого Марка і Кампаніла (дзвіниця), Готичний Собор Санта-Марія Глоріоза деї Фрарі, Собор Санта-Марія делла Салюте, Санта-Марія дель Орто (поховано Тінторетто), Церква Сан-Поло
Піза	Кафедральний Собор Санта-Марія-Маджоре (знаходиться амвон 14 ст.), Пізанська Вежа, Баптистерій (амвон – роботи Нікколо Пізано), Цвинтар Кампо-Санто
Лукка	Собор Сан-Мартіно, Базиліка св. Фредіано, Церква Сан-Мікеле-ін-Форо (поч. 11 ст.)
Турин	Кафедральний собор Санта Джованні Баттіста (Іоанна Хрестителя) – в капелі Санта Сіндоне (Святий Саван) знаходиться плащаниця Ісуса Христа

На основі наявної науково-довідкової літератури [1-9] проведено відбір сакральних-туристичних християнських об'єктів, що мають сакральне та архітектурно-мистецьке значення нами опрацьовано поки що у таких країнах: Ізраїль, Греція, Іспанія, Мексика, Іспанія, Норвегія, Франція, Бразилія, Великобританія, Хорватія, Перу, Португалія, Домініканська Республіка, Куба, Туреччина, Чілі, Німеччина, Шрі-Ланка, Чехія, Росія, Еквадор, Литва, Латвія, Австрія, Нідерланди, Ефіопія, Угорщина, Польща, США. Перелік сакральних-туристичних об'єктів на прикладі Італії подано у табл. 1.

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямку. На підставі викладеного матеріалу, можна зробити наступні висновки: визначено критерії відбору релігійних об'єктів, що формують сакральну-туристичну привабливість міста, регіону чи країни; проведено систематизацію релігійних християнських об'єктів на прикладі Італії з метою визначення їх привабливості для потреб туристів.

Подальші дослідження із означеної проблематики мають перспективу у плані формування бази даних сакральних християнських об'єктів і створення друкованої продукції інформаційно-довідкового характеру.

1. Вся Азия : Географический справочник / Авт.-сост. : Б. А. Алексеев, Н. Н. Алексеева, А. И. Даньшин, И. С. Зонн и др. – М. : ООО «Издательство АСТ» : «Муравей», 2003. – 311с.
2. Дорошко М.С. Країнознавство. Країни СНД : Навч. посіб. – К. : МАУП, 2007. – 286 с.
3. Дубович І.А. Країнознавчий словник – довідник – 5 вид., переробл. і доп. – К. : Знання, 2008. – 839 с.
4. Ігнат'єв П. М. Країнознавство. Країни Азії : навч. посібн. – Чернівці : Книги – ХХІ, 2006. – 424 с.
5. Мальська М. П. Туристичне країнознавство. Європа : навч. посібн. [для студ. вищ. навч. закл.] / М. П. Мальська, М. З. Гамкало, О. Ю. Бордун. – К. : Центр учбової літератури, 2009. – 224 с.
6. Масляк П.О. Країнознавство : підручник. – 2-ге вид., випр. – К. : Знання, 2008. – 292 с.
7. Стафійчук В. І. Туристичне країнознавство: туристичні райони світу : Європа, Азія, Австралія та Океанія. Навч. посібн. / Стафійчук В. І., Малиновська О. Ю. – К. : Альтерпрес, 2009. – 427 с.
8. Страны мира. Полный энциклопедический иллюстрированный справочник / Авт.-сост. В. Надеждина. Минск : Харвест, 2008. – 512 с.
9. Христов Т. Т. Религиозный туризм : Учебное пособие для студ. высш. учеб. заведений / Христов Т. Т. – М. : Академия, 2005. – 288 с.
10. Коллекция «Золотой глобус».